



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome Annalivm Trevirensium

Masen, Jacob

Augustae Trevirorum, 1676

Liber XVII. Clemens V. Pap. Albertus Imp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12542

LIBER XVII.

Clemens V. Pap. Albertus Imp.

Balduinus
Lutzelburgi-
cus Comes
Archiepisco-
pus Trevir.
postulatur.

An. Ch. 1308.

Clemens Pa-
pa in ætate
dispensat, &
illum conse-
crat.

Trevirim
pergens in-
telligit Al-
bertum Imp.
occisum.

AD vacantem Treviris sedem, Balduinus præstan-
tissimæ nobilitatis, indolisque ac doctrinæ ju-
venis, consultissimis Cleri suffragiis postulatus
est. Ex Lutzelburgica is gente, Henrici Blondelii, nu-
per in prælio Woringano occumbentis, & Beatricis
lectissimæ viduæ filius, qui per omne humanioris stu-
dii philosophicæque disciplinæ genus probè excultus,
nunc Parisiis in jure Canonum pernoscendo versaba-
tur, tres & viginti jam annos natus, summæque matris
curâ ad Ecclesiasticam vitam idoneis Magistris forma-
tus. Non abnuvit postulata Clemens Pontifex, Com-
mendato nuper in Moguntinensium candidatis, & nunc
ducto ad se Pictavium Balduino, ac generosa ipsius
inspecta indole, virtutem sapientiamque jam tum
haud sanè vulgarem spirante. Quare, ætatis eidem
factâ gratiâ, presbyterum creari jussit, moxque suâ ipse
manu consecravit Archiepiscopum, adhibitumque do-
mesticis consultationibus, ad graviora Ecclesiasticæ di-
sciplinæ negotia animum docuit advertere.

Hinc utroque fratrum Henrici & Walerami con-
sortio stipatus Treviros se contulit, oblatisque per viam
Petri Moguntinensis Archiepiscopi literis didicit, Al-
bertum Cæsarem, in apparatu belli Bohemici, à Joane
fratris defuncti filio, adstrictius in rerum suarum
prodigalitate habito, sceleratè trucidatum. Interea
suum ipse profecutus iter, cum florentissima nobilitate,
Matre etiam ac sorore prosequentiibus, Trevirim in-
gressus, à Candidato obviamque effuso Clero, inter
lætissimas populi voces ad summam ædem deductus
est. Primumque illic operatus sacris, benedictionem
presentibus ingenti numero impertit, ac subinde so-

lenni epularum apparatu exceptit, denique fidelis ab omni ordine obsequii sacramentum accepit.

Publicas dehinc curas à Trevirensi exorsus urbes, jus priscum repetiit, magistratus à solo Principe constituendi, abrogatâ Dietherici, de XIV. virorum Senatu à Civibus legendo pactione, ut quæ turbis magis se-
ditionibusque concitandis, quàm conservandæ paci foret idonea, ægrè primùm assentiri civitas, atque ad arma etiam circumspicere; sed quòd præcipui urbis propugnatores, Lutzelburgici Comites, fratris postulationi accederent, quæ præsidio nuper fuerant, hæc obstare cum viderent, cessere, & in Prætoris, scabinorumq; principalium arbitrio causarum omnium judicia relinquere.

His aliisque domi rebus constitutis, de novo Imperatore suscepta consilia. Et Philippus quidem Franciæ Rex omni arte pertentabat Clementis aliorumque Principum animos, ut per eos fratrem Carolum Valensium imperio ornaret. Unde à Petro Moguntino & Balduino ad Comitia Rensanæ in villam juxta Rhe-
num, Confluentes inter Poppardiamque, condita, præperabant, nec longa deliberatione habita, in Henricum Balduini fratrem, Clementi maximè probatum, inclinatis suffragiis itum est. Hinc traductis Francofurtum Comitibus XXVII. Novembris Rex Romanorum est salutatus, Aquasque inde digrediens, ab Henrico Colonien-
si Archiepiscopo solenni Epiphaniæ die, cum Margaritâ Vxore, Rex consecratus est, ac postea Coloniæ, sacra Trium Regum corpora veneraturus divertit, Balduino in Hannoniam ad sedandas ejus loci discordias legato.

Pietatis subinde studium Henricum, in defunctorum Regum funeribus ritè curandis, detinuit. Neque enim dum Adolpho Regi consanguineo sat decorè provisum. Spiram igitur profectus Adolphum, ipse suis laumeris capulum subiens. Imperator, Mausoleo Agnetis Friderici II. filiæ intulit. Alberti verò ibidem
li 3 funus

Jus legendi
Magistratus
ab urbe re-
petit.

Henricus
Lutzelburg.
Balduini fra-
ter Rex Rom.
Rensæ eligitur.
Aquis coronatur.

An. Ch. 1309.

Henricus
Adolphi &
Alberti Re-
gum funera
curat.

funus Regina Hungariæ ejusdem filia, præcipuâ apparatus pompâ ornavit, eumque Beatricis Frederici I. conjugis sepulchro inexit. Celebratis in hunc modum exequiis, à majorum tumulis ad posterorum thalamos curam transtulit, & filium suum Joannem jam quatuordecennem, egregiæ indolis adolescentem, Elisabethæ Wenceslai Bohemiæ Regis filia regniq; heredi, in amplissimi spem regni copulavit, postquam suam illa Virginitatem, de cujus vitio suspecta erat, matronarum experientiâ probasset. Ut intelligas laudatissimo Cæsari integritatem unius puellæ regno potiore fuisse.

Joannes ejus filius Elisabetham Bohemiæ Regiam ducit.

Equestres ludi Colonia.

1310.

Jus feriendæ inoneta Balduino omni loco in Diocesi conceditur.

Balduino dein in præcipuis regni consiliis negotiisque pertractandis usus, Coloniam illo sibi adjuncto descendit, atque istic, cum ex legum severitate, in rebelles animadvertisset, Proceresque imperii juratâ sibi fide obligasset, ludicris feriâ temperaturus, usitatum id temporis hastiludiorum apparatus instituit, præmissaque atque honoribus equestri hoc certamine victores ornavit. Postea, exactis Christi natalitiis, & Cochimæ Clottenique donatione Colonia inter Proceres Balduino firmatâ, ad Confluentes transit, & jus telonii constituendi, aut certè instaurandi eo loci indulgit. Atque hinc cum eodem, sæviente, quantum nemo ante meminerat, brumâ Trevirim ingressus, nundinarum parem cum Francofurtensibus urbi libertatem, à natalitiis Deparæ in Septembri, usque ad Octobris principia & S. Remigii festivam memoriam obtulit, quod beneficium tamen cives sunt aspernati. Balduinus verò jus anti-quum feriendæ moneta, quocunque Diocesis indultum loco, gratus admisit.

Inde consilia repetendæ Italiae, Coronæque illic petendæ, Clemente Pontifice impulsore suscepta sunt, viresque Lutzelburgi ac vicinis provinciis militares ad hanc rem instructæ. Missi ad Clementem legati probationem electionis, promissionemque coronæ in Italia per se vel Cardinales imponendæ habuere, vi-

etiamque Henricus legato Pontificio fidem dedit: Ecclesie sese opes dignitatemque propugnaturum. Sed cum Alpes fama venturi Henrici penetrasset, Itali suae libertati formidantes excitandis in Germania seditionibus dedere operam, ut his implicitum Imperatorem distincerent. Et Wirtembergicus quidem Comes Eberhardus rebellionem auspicatus, sed exiguis septingentorum militum copiis, reliquis dissentientibus impar, a solo Sveviae Advocato, Dynasta Winsbergio, profligatus, quadraginta facile vel oppidorum, vel arcium possessione excidit, ut ex opulentissimo repente egenissimus, vix tenue in quotidiani victus necessitatem subsidium impetrarit.

Balduinus quanto poterat aere ad expeditionem Italicam promovendam collecto, junctus in Alsatia fratri, cum magno Principum Germanorum comitatu, per Helvetios (quamvis nuper anno MCCCVII. in temp. ab imperio, ob Ministrorum Caesaris injurias segregatos) incessit, junctoque istic Amadeo Sabaudiae Comiti Italiam tenuit. Ubi Henricus Caesar ex Alpibus prospectans laetissimam regionis faciem, precatus Deum fertur, ne funestae execrabilesque Italiae factiones, sibi cum tot aliis Imperatoribus exitio essent. Et principia supra expectationem secunda fuere. Nam Augustae Taurinorum Astaeque faustis appreciationibus exceptus, aliquot reficiendae militiae tempus dedit. Per Vercellas deinde Novariamque Mediolanum duxit, omniumque prompta voluntate ac gratulatione, quamvis Guidone Turriano Vice-Comite per Fliscum Cardinalem vix inflexo, admissus est, & Longobardici regni coronam, nuper regii nominis odio abolitam, nunc instauratam admisit. Verum ubi Matthaeum Vice-Comitem, a Guidone pulsum, restituere sedi cogit, Guidonis propemodum factione oppressus, in palatio occubisset, nisi Leopoldus Austriacus vigilantia sua, armorumque virtute rebelles ipso in conatu oppressisset, Guidone elapso, ac Matthaeo * denique in

Henricus Rex Italicam expeditionem molitur.

Obstantes vincit.

Principiis laetis succedit.

An. Ch. 1311.

Longobardica corona donatus pene opprimitur.

Leopoldi Austriaci virtus & fides.

* alii Mathaeus legunt.

Brixia rebel-
lis expugna-
tur, & nuda-
tur muris.

An. Ch. 1312.

Romanorum
factione di-
stinetur:
coronatur
tamen.

Balduino pro
oblato ære
Boppardia &
Wesalia con-
signatur.

locum fidemque Cæsaris recepto, cuius deinde posteri rerum istic potiti sunt. Brixiensibus quoque in fidem admissis Theobaldum Bursatum sibi juratum præfecit. Quitamem, dum ceteras Imperator urbes subit, Cremonamque restitutam, victamque muris nudat, Brixiam ad defectionem inflexit; quam dum molesta obsidione Henricus premit, & Theobaldus animosius sese in castra effert, à Balduino superveniente, cæsis pluribus, interceptus, atroci (quadrisariam partitus, aut etiam, ut alii, bobus disceptus) morte perfidiam luit. Sed & Waleramus Henrici frater, ictu sagittæ stratus, Veronæ omnium dolore sepulchrum habuit. Brixia denique sub alterius anni principium, civibus (pendente ex collo laqueo) supplicibus, dedita, ingenti ære multata, muris dirutis, per quos victor invecus est, rebellionis culpam expiavit. Unde cum Genuam in Liguriam hibernatum concessisset, dum omni cultus honore istic hieme subsisteret, Margaritam XI. Decemb. conjugem, non sine opinione sanctitatis morientem, amisit. Hinc per Tyrrenum mare Pisas, inde in Tusciam, Romamque, dubitantem num acciperet, cum milite transit. Ubi factione Ursinorum & Columnensium divisa studia. Quorum hi Cæsaris partes secuti, illi Roberti Apuliæ Regis ab Henrico alieni, quem Pontifex consiliorum pœnitens, metuensque Henrici, fovebat. Et hi Vaticanum jam, cum nova urbe, insederant; ut accessu Henricum ac coronatione arcerent. Sed is Cardinales officium detrectare non ausos, cum in Henrici potestate essent, ad Lateranum secutus, plurium istic Imperantium exemplo coronam sumpsit. Ubi cum non paucis ad præstandos sumptus pecuniis Balduinus fratri subveniret, Boppardiam illi Wesaliamque trans Rhenum oppida, primò quidem pignoris, deinde, graviori adhuc ære obligatus, proprietatis titulo consignavit. Inde præsidio in urbe, sub Hugone Comite relicto, ac summâ rerum Columnensibus mandata, contra Florentinos, parte exercitus in

Germa-

Germaniam remisâ, abiit. Ubi haud leve Balduini periculum adiit, Trevitorum demum virtute hostium impetum superante. Desperatâ tamen ante hinc viatoriâ Bonitium deflexit. Atque istic, amoenitate montis captus, urbem cum suis moliri coepit. Cui *Montis Imperialis* nomen imposuit, utque incolæ affluerent, libertatem sponndit. Hinc Pisas reversus contra Robertum Siciliae Regem, ut hostem imperii proscriptum, exercitum instruxit, Balduino fratre in Germaniam novis copiis legendis transmissis. Sed aliud visum Superis Henricus non procul senis metatus castra, Boniconventi morbi sensim occupantis crescentisque vi occubuit. Quem nonnulli ex venenato Eucharistiae cibo, aut poculo, Dominicanis male in crimen pertractis haustum esse, magis criminati sunt, quam probârunt, Balduino ex fratris literis eorum innocentiam testante. Præluserat finestæ diei, quæ in XXIV. Augusti cadit, formidabilis plerumque magnorum ruinis Cometes, jam ante semestre in Virginis signo refulgens, toti imperio unius casu minatus; quod deinde pluribus capitibus turbatum magis fuit, quam defensum. Corpus Pisas delatum, magnificoque in æde prima funere est collocatum. Meritus longiorem vitam princeps, si prudentiæ & religioni illa deberetur. In multam sæpe noctem ante Crucifixi, quam secum deferebat, imaginem, precari visus, suisque sese irrigare lacrymis atque Eucharistico perquam frequens epulo accumbere, creditusque voluisse pacatâ Italiâ in orientem expeditionem moliri. Templariorum interea religio, ante annum à Clemente Viennensi concilio in Galliis damnata tum ob turbatam variis factionibus rem Christianam, cui propugnandæ in oriente potissimum nati erant, tum ob insimulationem hæreticos, aversæque libidinis accusationem, Trevitis, & alibi terrarum, uno pæne tempore excisa est. Quamquam in synodum Moguntinam illius Dux ordinis Hugo Comes Sylvestris cum XX. armatis improvisò progressus,

Florentia frustra tentatur.

1313.

Mons Imperialis exatur.

Henricus, Balduino in Germaniam reverso, extinguitur, egregiæ pietatis Princeps.

An. Ch. 1314.

Templariorum hoc tempore ordo excisus est, qui diversa apud Treviros loca occupat.

gressus, ea propugnatione causæ suæ, criminumque purgatione usus sit, ut ferendam in se suorumque capita sententiam eo loci temporisque discussit. At Pontificis Principumque demum conspiratione obruti, extirpatique sunt, bonis in Hospitalarios aliorumque usus distributis. Trevirensi in urbe, & Vico ad Mosellam Coberino, tum Viennæ Lutzelburgica regione, & Gilstorffii juxta Suram, aliisque quibusdam locis confedisse videntur. Mirumque fuit, tam validam domiciliis opibusque latè in orientem usque sparsis, repentino excidio corruisse. Nec (quicquid in utramque causæ partem disceptatur) dubium est, quin innoxios quoque, ut in bello, eadem clades involverit. Verùm, *ad putredinem à toto arcendam corpore, sana etiam in gangrana partes inscinduntur.*

Schisma Electorum. sed Ludovico Bavaro à plebisque praelato.

Fridericus Austriacus Ludovico opponitur.

Certatum deinde sententiis Francofurti in novi Regis electione pertinaciter fuit. Petrus Moguntiacus & Balduinus Trevirensis Archiepiscopus, cum Joanne Bohemiæ & Saxonie Duce Ludovicum Bavarum; contraque Henricus Coloniensis, Walramus Brandenburgicus, &, quod mireris, Rudolphus Bavarus Ludovici frater gloriæ æmulus Fridericum Austriacum Alberti filium designabant. Illi verò potiores numero atque autoritate, Brandenburgico etiam, ut videtur, accedente, Ludovicum Aquisgranum deductum coronarunt. Balduino cæ lege Moguntino primas indulgente, si id deinde juris ex privilegio istis sibi præ Trevirensi competere demonstrasset, quod infectum mansit. Coronatum verò Ludovicum Colonie, invito licet Archiepiscopo, pro Imperatore accepit, coluitque. Fridericus ergo Austriacus ab Henrico Bonnæ exceptus, coronaque donatus est, quo honore fretus in superiorem Germaniam se recepit, armorum discrimini sortem suam commissurus, cum inferior Germania pro Ludovico, Agrippinatum Præsule dempto, faceret. Hic verò Colonie adhuc commorans, cum assensu procerum, non solum Balduino superiorum Cæsarium indulta firma-

firmavit; sed etiam quidquid juris actionisve sibi imperiove in Diocesin Trevirensis, imprimisque Meinfeldia agros, castrumque Thuronense, quocunque demum titulo, etiam hereditatis competeret, id omne Balduino transcripsit, imperiumque illi in subjectos omnes summum, & cetera supremæ adjuncta potestati jura indulgit.

Balduinum postea Bohemia, cujus rebellionem Joannes Rex ipsius nepos jactabatur, in subsidium, unâ cum Petro Moguntinensi, exciverat; cum Ludovicus Rex, ad Eslingam Sueviæ oppidum à Friderici copiis obsessus, periculum adiit. Unde, versis huc cum Joanne signis, hunc rectâ traducit in oppidum, militemque castrum præfisco more inauguratum, adversus hostem emittit, eo successu, ut Fridericus in fugam aversus victoriam utrique Regum cesserit. Leopoldus tamen, Friderici Germanus, rem Fratris acturus, in Nemetes arma vertit, utque ingens superioris anni famas, inopiaque ac pestis exhausserat latè omnia; ita Ludovico hic rursus sese objicienti brevi defuissent omnia, nisi Balduinus commeatu ex Treviris advecto, huic opem, hosti rursus desperationem attulisset. Quocirca & Ludovicus Spiræ rursus facturus Balduino gratiam, ad Bopardiæ & Wesaliæ confirmatam possessionem, Galgenscheidium territorium, pignori tamen, adjecit. Neque verò Balduinus, has inter militiæ curas, reip. Ecclesiæque studium deposuisse visus est. Cum, & vias per Diocesin publicas, atque imprimis cis ultraque Mosellam, pluribus vix locis permeabiles, instaurari, murisque, & Gelbin Erubrumque amnem lapideis sterni pontibus imperârit; tum & sacra per Hartungum Marchensem Episcopum administrari, suffraganei ut apparet operâ, procurârit.

Porro & Ludovicum pecuniarum rursus indigum, 8000. & trecentis libris Hallensibus levavit, Bacharaco oppido, Stalbergo, Staleco, & Brunshornio arcibus, adjunctisque agris servitiisque in vicem pignorat.

Qui-

Balduino jus omne in Meinfeldiam & Thuronum transcribitur.

An. Ch. 1315.

Joannes Rex Bohem. & Balduinus Ludovicum liberant, Friderico fugato.

Balduinus remp. & Ecclesiam per se & suffraganeum curat.

An. Ch. 1316.

Varia Diocesi adjicit.

1317.

Witlichinm
& Meginam
oppida per-
ficit.

Quibus accessit, novâ clientelâ Ecclesiæ devinctus, Udalricus Landgravius Luechtenbergius, mille librarum ære. Adeo in tenui ceterâ Diœcesi affluebant Balduini industriæ omnia. Quâ & anno proximo, arcem Sternenbergiam fendi sibi jure obstrinxit, & Witlichium Meginamque haud ignobiles vicos, absolutis Majorum operibus, in oppidorum formam redegit.

Contra Hen-
ricum Col.
Archiepsc.
arma expe-
dit.

1318.

Brulam ex-
pugnat, ac
denique Co-
loniensibus
tradit.

Nec multò post tempestate belli Coloniensis impeditus hæsit. Henricus enim Antistes Wilhelmo Juliacensi, Ludovici partes secuto infestus, Tolbiacum, vetus Coloniensis agri oppidum, majori armorum vi extorturus videbatur; cum Balduinus imploratus auxilio adfuit, minacemque hanc nubem discussit. Hinc tamen Henricus versâ in urbem Coloniensem indignatione, obsidione viarum & deprædatione, civibus, ex Brulensi castro, infestus imminabat: quando & huc Balduinus cum Joanne Bohemiæ Rege evocatus opem vertit, ac Gerardo Juliæ Adolpho; montium & Joanne Seynæ Comitibus adjunctis, quatuor mensibus castrum Brulæ obsedit, pactisque illis obtinuit, ut siquid deinde turbarum Henricus rursus daret, everteretur. Ducentarum verò librarum æs Balduino penderet, quo belli detrimenta sarciret.

1319.

Ludovicum
rursus tuctur.

Sed ut inquietum Henrici ingenium fuit, pactorum immemor, castro excidit, quod Balduinus Coloniensibus, eâ tamen lege, ne everteretur, tradidit. Archiepiscopo æquiora statuenti aliquando restituendum.

Sub hæc ingenti Leopoldum Austriae Ducem fines Nemetum exercitu subire nuntiatur; contra quem Ludovicus Cæsar profectus, Balduinum cum Joanne Rege auxiliisque Moguntinensium post se trahit; sed & Fridericus mox fratri adfuit. Qui tamen ubi imparem se viribus sensisset, reductis trans Bruscam copiis, pugnandi aleam declinavit, retròque unde venerat, discessit.

1320.

Quo tempore, cum Petrus Moguntinensium Ar-
chiepi-

chiepiscopus vita abiisset, egregiæ laudis Antistitem Balduinum, prudentiâ & magnanimitate turbatis his temporibus Trevirensibus optimè consulentem, idem Clerus suæ Diœcesi postulabat. Verum hanc ipse nisi ex Pontificis voluntate provinciam sibi imperatam declinabat, qui id minimè convenire ratus Matthiam Burgundum Bucheghi Comitem Morbachiensis Abbatia Præsulem edidit, totum deinde ex Balduini consiliis arbitrioque pendentem. Quo autore etiam à Canonicis admissus, Cæsarque ei regalia impertitus est. Ipse verò S. Goaris ad Rhenum Canonicis, Patroni sui, à Cardonensibus in discrimine bellorum custoditi, Reliquias, ut reciperent; non satis felici apud posteros eventu indulgit: cum illæ nunc sub hæresi ignoratæ delitecant, & mutua, quam pacti erant, hospitalitas, cum iisdem interciderit.

Subinde Balduinus parata, quæ habebat arma, in Rudolphum Baviaræ Palatinum, Spanheimenses Nasaviosque ac Joannem Crucinacensem Comitem adversum se conjuratos, felici successu vertit, castrumque Sprendlingum expugnat, Crucinacensem agrum latè vastat, Castellunum denique supplici Spanheimensis Comitis uxori, sibi cum liberis ad pedes accidenti donat, cum ex propinqua Falkenburgiorum stirpe esset. Hinc ad Loganam contra Joannem & Wernerum Westerburgios movit Comites, arcemque Baldensteiniam, quâ tanquam frenum contineret, Brechenæ mutatione destructa, illorum in fundo excitavit, quem tamen, ne quid litium relinqueret posteris, postea ab iisdem conciliatis emit. Reichenbergi verò castrum, Asiatico opere, duabus in excelsa rupe assurgens turribus, quæ concameratione perpetuâ sine tectis impluviisque efferuntur, jure clientelari Wilhelmo Catimelobochorum Comiti, non procul ab ulteriori Rheno ripa, possidendum obtulit.

Porro in Baccharacensi comitio à Ludovico literis publicis obtinuit potestatem redimendi, quidquid

S. Goaris
Reliquiæ
malè à Cardonensibus
reductæ.

Balduinus
armis suæ
Diœcesis hostes ad obsequium rediguit.

Baldensteinium erigit.

An. Ch. 1321.

CX.

Jus bona
quædam &
feuda impe-
rii occupan-
da obtinet.

Cæsaris-
Eschium fit
oppidum.

Pacem cum
vicinis sancit.

1322.

Fridericus
superatus &
captus, regno
sedit.

ex imperii bonis oppignoratum aliis, optimoque jure fruendi: dum sibi aut successoribus vendicare, redhibito pretio, lubeat. Quod privilegium ad feuda etiam caduca imperii, dummodo VI. marcarum argentimillia non excederent, propagatum est. Cæsaris-Eschium verò Ludovici assensu inclusum muris oppidi libertate donavit, & Schadecum haud procul Vilmaria feudi sibi titulo obnoxium reddidit. Jacobo quoque Monclerii Domino, Marceranæ advocacionis, aliorumque locorum beneficia, ut jurato clienti detulit, quamvis hostilia deinde suum in Dominum molienti. In Crikingenses postea Dynastas, Metropolitanæ Ecclesiæ injuriosos, arma vertit, atque ad instauranda damna, pacemque sanctius colendam facile inflexit. Quam & Rudolphi Boici heredes, cum Nassoviis ac Spanheimensibus, demum lubentes accepere, suoque ex his Simon Comes emolumento, receptis, quæ amiserat, locis coluit; Kirchbergense tamen castrum beneficii titulo, nec sine pretio, admisit.

Denique post longos bellorum circuitus Fridericus Austriacus cum Ludovico prælio in Bavaria, quam populabundus invaserat, juxta Oenum fluvium haud procul Oetinga congressus est. Huc enim Ludovicus se cum Balduino & Joanne Bohemiæ, defensionis gratiâ, obviam tulerant. Et sanè ut erat Fridericus animo imperterritus manumque fortis in mediam sese hostium ingessit aciem, ratus dissipatam facilius everti posse, sed funesto hoc consilio ipse cum suis inclusus, & quamvis fortissimè pugnans, ut quinquaginta interemisse feratur, inferior denique equo trajecto succubuit, vivusque in Ludovici potestatem venit, cui, ut vitam redimeret, lubens deinde coronam regni que insignia, quamvis Leopoldo, ad insaniam usque, pertinacissimè repugnante, concessit. Aded fratrum dispar gratia, Rudolpho Bavaro contra fratrem, Leopoldo Austriaco pro fratre usque ad mortem depugnante,

Treviris interea, pro Rotunda, versus Mosellam,

Porta

Porta, inter D. Martini cœnobium (quod Mosellæ ripis incumbit) & urbem media, jure decertatum est; cum quæque partium hanc sui esse arbitrii vellet. Sed ea demum lege certamen positum; ut utrorumque cum ponte censeretur, & Abbas affixa cœnobium versus ferra, cives urbem versus firmarent, nec alteris sine alterorum consensu pateret. Quæ verò extra urbem ad litus & cœnobium vergunt prata, solis Religiosis paterent.

Collegium verò Monachorum D. Wilhelmi Limburgum ad Loganam, ex vicina insula inundationibus obnoxia, translatum est. Quibus illic sedem quondam Gerlacus Limburgi Dynasta aperuerat. Sed translationem Balduinus probavit indulsitque. Qui Diœcesi suæ amplificandæ identidem advigilans, Wellensteinium, haud procul Crucinaco, Nevenbergum à Comite Silvestri Friderico, ac turrim unam castri Spanheimensis, feudis Ecclesiæ adjecit. A Joanne etiam Bohemiæ Regis clientelare in Simmeranos Palatinos sibi vendicavit, fundosque Georgio, ex Silvestribus, sive Hirsutis, Comiti beneficii titulo concessit. Teutonici verò ordinis viris, Marpurgi in Hassia agentibus, Schiffenburgum (B. Augustini quondam Canonicis donatione Clementiæ Comitis sub Meginero assignatum; sed nunc cum disciplina prolapsam) attribuit, eâ lege, ut XII. istis sacris viverent initiati, & ex his presbyteri minimum sex, tum verò remissio vestigali novem marcarum æris, sibi quotannis debito, elemosynaque liberali addita, memoriam parentum, binis quotannis sacrificiis recolendam instituit. Conradus Hassiæ Landgravius Ludovici, qui S. Elisabetham duxerat, frater, hos primo Teutonicos, in pœnam vastatæ à se Fritzlariæ, Marpurgo introduxit, illisque junctus, atque eximia virtute spectatus, toti Magister ordini præfectus est, atque ibidem sepultus, ubi B. Elisabethæ Cineres in excitata Teutonicis Ecclesia religiosè asservati fuere, nunc à degeneri in fide posteritate neglecti.

Meteg-

Treviris lis
de Porta Re-
tunda com-
ponitur.

Monachi S.
Wilhelmi
Limburgum
inducuntur.

An. Ch. 1323.

Aucta Diœ-
cesis.

Simmerani
clientes.

Teutonici
admissi Schif-
fenburgi.

Qui Marpur-
gi ante rece-
pti erant.

An. Ch. 1324

Metenses rebelles à Balduino fracti.

Clientelas auget.

1325.

* Inter Mossellam Rhenumque, Hundsruck.

Baldenecum ædificat.

1326.

Meginam Lonechio Canonicos transfert.

Nova Dominia acquirit.

Metensium subinde rebellio Balduinum cum Bohemo Lotharingoque in arma traxit. Hi Henrico Delphino, profanæ vitæ Episcopo, potissimum incitante, Ludovici imperium aspernabantur. Viis igitur à Balduino ab urbe interclusis, vicini quæ rapinis, quæ incendiis agrilatè deformes, exhaustique cum ipsius urbis incolis, tandem ingenti hos ære rebellionem luere, pacemque redimere coegerunt. Hinc igitur ad diocesis rursum commoda Princeps versus, Smeidburgum partemque Neurenburgi possessionibus adjecit. Hennenbergium verò Comitem, marcarum argenti XLI. censu annuo, clientelæ suæ obnoxium fecit. Advocationem quoque Creutensem ex fundo imperiali vectigalibus amplam, ab Ægidio Daunensi Domino, unà cum agris Decimisque Ponderchi Urcetique, oblato à se ære, traduxit. Sequentemque ad idem studium annum vertit, quando ad Cy-nonoti * Prædones compescendos Baldenecum castrum, haud procul Trystio in montanis condidit, pacem assensuque vicinorum Comitum Spanheimensium. Ex quibus Comes Joannes Winterbergum in feudum obtulit. Cujus beneficio Furstenbergium longâ obfusione ad inducias traduxit. Quibus tamen perfidè delusus fuit.

Ad Meginense oppidum porrò, suis jam mœnibus probè septum, collegium Canonicorum, ex Lonechio, ubi propter immodicam hospitalis vitæ licentiam res familiaris intercidebat, consultò transtulit. Quo & oppidi celebritatem augetet, & Canonicorum libertatem muris clastroque septam, imminueret. Moxque ad solennes curas reversus, Rilensem curiam à Brauvillennis, juxta Ubios, cœnobitis mille ducentis libris, Kilpalatium, Dalheimium, Weltbillichium à Philippo & Alexandro Spilbergiis mille 80. aris libris quæsit.

Interea Ludovicus Cæsar, jam regno securiore insolentior, spretâ Pontificis in Galliam ad Coronam invitantis postulatione, contra Balduini aliorumque Procerum consilia spectabat Italiam, Galeatio Mediolanen-

sum Duci & Castrucio Lucensium Principi invitanti-
bus obsecutus. Quocirca lectis copiis, & inferioris
Rheni Dynastis Reinaldo Geldrio, Wilhelmo Juliaco,
Theodorico altero Clivio, altero Montensi, stipatus,
Alpes, reclamante Joanne XXI. Papa, transit, & ferreo
Mediolani diademate revinctus est, Galeatio, dum in
pecuniis annumerandis cunctatur, ad carceres amanda-
to, dignâ scilicet invitantis mercede, quâ apparuit, ma-
lum consilium consultori fuisse pessimum. Hinc Ro-
mam cum attigisset, inter Stephanum Columnam ali-
osque Senatores, à Jacobo Pratensi & Ellerenfi Episco-
pis, sacro tinctus oleo, coronam suscepit. Moxque Jo-
annem à quo communionem Ecclesiæ privatus erat, suo
iudicio, depositurus, IV. Idus Maji Perrum Rainaluci-
um, ex Franciscana familia, in sede Vaticana Nicolai
V. nomine collocavit, decrevitque Romæ residendum
Pontifici, nec fas ultra trimestre hac Cathedrâ disce-
dere. Regi etiam Romanorum non deferri ab illo
imperium, sed uniri solum, per inaugurationem illam,
Romanæ Ecclesiæ, fidemque divinam, non fidelitatem
Pontifici addicere, adeoque nec jus conferendi imperii
ad hunc devolvi; sed penes Electores consistere. Qui-
bus decretis cum temerè sibi stabilire imperium niti-
tur, evertit, velut *ager inconsultus*, qui pro remedio *ve-
renum apprehendit*.

Balduino inter hæc nova belli subnata seges. Nam
primò Moguntinensi Antistiti Matthiæ adversus Hen-
ricum Landgravium Hassiæ, ob caduci feudi contro-
versiam, dissidentem præsidio adfuit, Gieslæque illum
oppido clausum ad deditorem obsequiumque Matthiæ
præstandum compulit; tum illius vicissim frater mili-
te Boppardienses refractarios, post inflammatam oppi-
di partem, libertate ac privilegiis, quorum fiduciâ
rebellarunt, abdicatis, ad gratiam impetrandam suppli-
ces, ad fidem præstandam devotos habuit. Subinde
abs Joanne Saræpontis Domino binis librarum milli-
bus S. Wendalini oppidum ad dioccesin traduxit, &

Ludovici
consilia in
Italiam pro
corona, in-
vito Pontifi-
ce, transeun-
tis improbat.

An. Ch. 1327.

A Pontifice
excommuni-
catus, alium
Nicolauum V.
in sedem ma-
lè sufficit.

Negat jus
Pontifici in
Imperato-
rem, & im-
perium poli-
ticum esse.

Henricum
Landgravi-
um Hassiæ
Balduinus
bello cogit.

S. Wendali-
ni oppidum
diocesi ad-
jungit

Nobilitas
Trevericæ
urbi adscri-
pta.

1328.

Balduinus à
vidua Span-
heimensi
captus.

Quâ condi-
tione dimif-
sus fit.

Balduinus
rursum pro
Mogunti-
nensi Cathedra postula-
tur.

Erfordienfi-
bus sacra in-
terdicit.

An. Ch. 1329.

ne vacillaret traditio, cautum de exceptione quavis, non traditæ, aut redactæ in usus pecuniæ; actionique in factum omni, quâ error dolusve obtendi posset, renuntiatum. Quo tempore Nobilitas quoque cum urbe Trevirensi in certamen, prædarum licentiâ, per absentiam Principis delata est. At brevi sopito incendio, plures ex illa civitatis jure donati sunt, mutua ope, ut aliàs promissâ. In quibus Wiricus Landirius, Arnoldus Wiskirchius, & Tilmannus ex Rodemacra numerantur. Quibus & postea Ægidius Duna accessit, armis pro urbe contra Joannem de Berge & Jacobum Monclerium sumptis auctorati.

Sed à superioris expeditione belli solutus Balduinus, inexpectato à muliere casu, tot bellis invictus liberq; in captivitatem abstractus est. Secundo is Mosella, ex quo comitatu, ut in pace suosque inter, deferebatur, juxta Starckenbergi arcem, haud procul Travenerbachio oppido; cum ad extensas sub aquis catenas navis improvisò hæret, dumque transitum moliantur, circumfistit excubitor miles, & Archiepiscopum, jussu Lauretæ viduæ Spanheimensis, ut videtur Simonis, Comitis abducit, arcisque custodiæ includit. Unde, nisi lyero XXX. millium florenorum, & promissione factâ, nullus in solo Birckenfeldensi castri extruendi, abire non potuit.

Quo tempore, Matthia Moguntinensi Præsule morte sublato, rursum Balduinus postulatus, rursum abnuir, ac Henrico Virneburgio quem Pontifex offerebat, locum fecit. Verùm cum Clerus non oblatum, sed à se electum jure suo urget, triennio integro, quo hæsit controversia, Balduinus dissimulatione Pontificis, ex Cleri voluntate res Ecclesiæ illius cum laude administravit, & turbatam hoc interregno non leviter remp. sustinuit. Nam è Thuringis Erfordienfes, cum quosdam è Clero, vel Pontificiæ libertatis patronos, aut interemissent, aut captivos attinerent, anathemati illos Balduinus subjecit. Moguntinenses verò Cleri Ecclesiæque libertatem vio-

lantes, spreto Balduini imperio, duplici ad obsequium freno revocavit: Elveldium denis infra Moguntiam passum millibus, in ripa ulteriore, firmâ instruxit arce; supra urbem verò ad Mœnum, unde Francofurto com- meatus deferebatur, Flersheimensem ædem, castelli in modum circumducto munivit opere, atque ita clausis fluminibus, vastatisque juxta agris, vicina quoque urbi infedit præsidia, ut inopiâ denique imperium persuasi acceperint. Quamvis Ecclesiæ D. Jacobi, Albinique ac Victoris, everfis, vel Cleri odio, vel obsidionis metu, domiciliis, haud leve damnum acceperint.

Tantæ in omni expeditione, & rerum administratio- ne fecilitatis Principem, mox certatim viduæ omnes ambire Ecclesiæ, tutoremque deposcere. Cum enim hoc tempore Wormatiensium Antistes Cuno Schone- cus abiisset vitâ, Balduinum Clerus adversus Gerlacum Schenckium, ambitione præcipitem, & rogavit, & tan- tisper, dum periculum disputeretur, obtinuit. Nec multo post Bertholdus Spirensis ad Argentinensem, illâ relicta, cathedram transit, quando in Balduinum rur- sum, tanquam hominem universis hisce curis parem, vota omnium conversa sunt. Quarum Ecclesiarum ita defensionem sustinuit, ut sibi hinc nihil decerpere uti- litatis, commodum ad illas omne derivare visus sit. Quæ æquitate, ut amorem universorum, ita obsequi- um sibi boni cujusque addixerat,

At enim sub hoc tempus, postquam decisa lite Pon- tificem inter Clerumque Moguntinensem, & hi Virne- burgium, & Wormatienses Schenckium jussi admitte- re, utrisque recipiendis Balduinus etiam operam impen- dit, moxque etiam Walramo Veldentia Comitis filio, ad Spirensis cathedram aditum patefecit. Quin hoc etiam beneficium Henrico Hohenbergio Fuldensi Ab- bati contra Joannem Zigenhainii Comitem præstitit, ut armis arbitrioque intercedens, huic arma excuteret, illi amissam sedem restitueret.

Joannes Rex Bohemæ Lutzelburgensis comitatus

Kk 2

admi-

Mogunti-
nenses sibi &
Clero rebel-
les frangit.

In Worma-
tiensem Au-
tistitem con-
tra Schen-
ckium eligi-
tur.

Ad Spiren-
sem etiam
cathedram
postulatur.

Virneburgio
& Schenckio
Balduinus
defert.

An. Ch. 1330.

Ludovicus
in Italia ad-
versantem
sibi Joannem
Bohemiæ Re-
gem proscri-
pturus per
Balduinum
sistitur.

Balduinus
ita aliorum
res curat, ut
sua diocesis
non negligat.

Carthusia-
nos Patres
ob vitæ san-
ctitatem Tre-
viris & po-
stea etiam
Confluentiæ
recipit.

1331.

Ante Benedi-
ctini, postea
Canonici,
denique Car-
thusiani
Montem
S. Beati oc-
cupant.

administrationem Balduino transcripserat, traducto in Italiam exercitu. Quâ expeditione cum Gibellina Cæsareæ factionis homines premeret, offensus Ludovicus, eum, ut imperio rebellem proscripserat, Balduini interventu mitigatâ aliquantulum indignatione Cæsar substitisset. Quod Joannem Brixianis solum de Patre optimè meritis, contra Bergomates Cremonensesque imploratum, opem tulisse contenderet, Verùm Cæsar, cum obliquè se peti sensisset, alios quoque bellicoso Principi hostes comparavit, arte artem illusurus, ac se deinde recepit in Germaniam imperii negotiis propius illic adfuturus.

Balduinus verò ita aliorum se dabat commodis: propriæ ut Diocesis oblivisci nunquam videretur. In quâ, ut pietatem firmaret altius, Carthusianos Patres, austeritate juxta ac sanctitate vitæ singulari id temporis florentissimos, sub ipsis Augustæ Trevirorum urbibus mœnibus collocavit, attributis ejus loci agris vineisque ac Sacello D. Albani, à Warnesbergio D. Matthei Abbate juxta emptione traducto, atque exinde Religiosorum domicilia, cum templo, attolli sensimque habitari cœpta. Quorum pietate ac vitæ integritate usque adeò delectatus est Princeps; ut & sibi ad divertendum, privatisque religionis exercitiis vacandum habitacionem apud eosdem instrui voluerit; auctorque Joanni Bohemiæ Regi fuerit; ut iisdem Pragæ Monasterium, locuplete censu instructum, basilicamque excitaret. Ipse verò eosdem Confluentiam quoque, ad montem S. Beati Urbis vicinum, recepit. Ubi olim ex S. Benedicti instituto recepti Monachi, cum solutioris vitæ libertatem ad eam degenerassent licentiam, ut nec à submissioris disciplinæ admitterent, per Balduinum loco mutati sunt, & Collegium XII. Canonorum eodem traductum fuerit. Verùm his alendis, postquam impar census perturbatus est, maluit denique pauciori vitæ, sanctioribusque obstructis vivendi legibus hanc sedem indulgere.

Quocirca
XXX. Car-
singulatri
nis cultu
Inde de
tuor è vic
adversus I
Waldeci,
Quæ cis u
emissario
aggressuru
tam (sic à
feldiam co
incredibili
suo & flux
cit. Solme
que fidei
endis finib
re hostibu
federati se
fidem Arc
stante hod
fiere. Qu
teneantur
Treverici
jam tunc
sibi arce
ex arce C
peditasset
Hac pa
alio illic
rum præ
turus. U
ram, vere
ut immu
elestifici
jus præte

Quocirca ducta huc etiam anno hujus seculi primo & XXX. Carthusianorum è Treviris Colonia, qui deinde singulari hunc Montem integritate morum, ac religionis cultu sacrarunt.

Inde domestici belli cura Balduinum excepit. Quatuor è vicina Trevirorum nobilitate familiæ conjuratâ adversus Principem arma sociarunt, Eltii, Ehrenbergii, Waldeci, Schoneci munitis singulæ castris firmatæ. Quæ cis ultróque Mosellam, vias, commeatusq; omnes emissario milite intercipient. Balduinus hoc igitur aggressurus ordine, Eltziam arcem primó, seu Alifontiam (sic àb amne præterlabente dictam) ductis in Meinfeldiam copiis obsidione clausit, utque frenaret certius, incredibili celeritate ei validam in propinquo arcem, à suo & fluvii nomine Baldeneltziam nuncupatam objecit, Solmertzium quoque castrum Ecclesiæ feudis suæque fidei pretio addixit, ac præterea Winteranam tutandis finibus, Reuschenbergiam verò arcem novo opere hostibus frangendis excitavit. Quibus omnibus cum federati sese futuros denique impares agnoscerent, in fidem Archiepiscopi, ejusque, & mutuam defensionem, stante hodieum quatuor familiarum federe, jurati transierunt. Quamvis Waldeani Coloniensis agri finibus teneantur: ceteri verò, juris eo tempore imperialis, Treverici nunc esse cœperint. Joannes verò Eltzius jam tunc Balduini in clientelam transiit Baldeneltziam sibi arce commissâ; plexus verò Spanheimensis, quòd ex arce Castellauno commeatum bello Eltziano supeditasset.

Hac pace sancitâ, Noribergensia Comitum adiit, cum aliis illis Principibus & Ludovico, de rebus imperii, quarum præcipuam curam Balduinus sustinuerat, consulturus. Ubi Balduino Cæsar ob navatam fideliter operam, vetera Archidiœcesis suæ privilegia confirmavit, ut immunitas vectigalium tributorumque constaret Ecclesiasticis, nisi quæ negotiandi gratiâ transportarent: jus præterea monetæ, lignandi dominiorum, telonio-

Conjuratam fide & armis contra se nobilitatem vincit, sibiq; addicit.

An. Ch. 1332.

Variis arcibus excitatis arces Adversariorum expugnat.

Noribergæ in Comitibus privilegia Archiepiscopi firmantur.

Clientes iuxta Imperii leges judicare potest.

Vetitum imperiali lege ne quis castra, intra leucæ spatium Diœcesi opponat.

Abbatibus Prumiæ & Epternaci jus regalium confert.

An. Ch. 1333.

Metropolitana Ecclesia per Danielem Suffraganeum expiatur.

Cæsaris-lutra Diœcesi

rum, feudorum Covernæ superioris inferiorisque, tum proprietatis in Monasterium S. Maximini, Advocatiæ in Wadegassense & Springirsbacense, tum possessionis in oppidum Monasteriorum Meinfeldicum, castrumque Thuronii novo diplomate ratum habuit. Profugos in Diœcesi in ceterarum imperii urbium jura recipi vetuit, indulfitque, ut omnes sibi, clientelis obnoxios, ex formula imperialis curiæ judicaret. Tum nemini per imperium fas esset, castra propugnaculaque infra leucam à fundo Diœcesis Trev. erigendi, Archicancellarii etiam regni Arelatensis munus, ceteraque à majoribus indulta Archiepiscopis beneficia, sancta inviolataque perpetuum esse jussit, pœnâ centum librarum auri refractariis imperatâ. His altero deinde adjecit diplomate jus regalia conferendi, Imperatoris nomine, Prumiensis atque Epternacensis Abbatibus, cum privilegiis, honoribus, titulisque universis, ter millibus marcarum argenti puri invicem acceptis, refundendisque, si beneficium admitteretur. Quæ cum ab excommunicato quidem, nondum tamen abdicato Cæsare decreta sunt, ratis accensentur. Quamvis abdicantibus postea Ludovicum Balduinus suffragator accesserit. Quo tamen facto ingratitude malè arguetur: cum *iniqua in re, plus aequitati, quam amicitia sit tribuendum.*

His aliisque domi ac peregrè reip. negotiis implicitus Danieli Suffraganeo Episcopo Mocensi spiritualium rerum curam commiserat, qui hoc tempore principem Trevirorum basilicam humani sanguinis profusione maculatam, lustricis rursus expiavit Ecclesiæ ceremoniis, proclamata etiam pœnarum remissione, qui requisito sacramentorum usu ad hanc solennitatem præsentem se comparâssent, ne domus interna minus, quam externa Deo sacra retur. Quando tanta se aquarum illuvie Mosella infudit urbis mœnibus, ut civibus hauriendæ ab aquis urbis timor ingestus sit. Balduinus verò inter hæc post Cæsaris-lutræ oppidum, in Westerichi finibus, Diœcesi adjectum, illi variis locis,

ab internis externisque vexata hostibus, ad quietem componendam vigilabat. Quare imprimis ad frenandam prædandi licentiam, quæ nobilium id temporis, quos armigeros dicebant, frequens invaluerat, cum vicinis Comitibus Principibusque generale fedus sancit, in quadriennium propagatum, quo certos quisque fines tueri præsentis milite teneretur, quæ res plurimum ad quietem publicam valuit.

Tum deinde cum Rudolpho Lotharingæ Duce variarum controversiarum, ex feudorum præcipue confusione nata, capita his legibus sustulit. Primò quidem, ut incerti juris feuda Balduinus Rudolpho condonaret. Deinde restipuletur ipse, quod beneficii nomine à Trevirorum Archiepiscopo possideat Sircium Castrum, cum oppido, Lumersfeldium, Berris, Daïle, Sarsbergum, Walderfingum, Velsbergum, & Monclerum, Marcetique partem, ac Sargoviæ advocacionem. Tum deinde renuntiaret juri suo in arcem Neuerburgicam tractumque S. Wendalini ac jurisdictionem Perthe & Overlucæ, Saræque immunitatem à portoriis adiceret. Quibus conditionibus pax stetit, firmata etiam subscriptione Henrici Vaudemontii, Joannis Saræpontis & Petri de Barro.

Accessit his etiam ceterarum Diocesium cura, quam Clero urgente pacisque communis gratia, licet Pontifice Episcopisque parum lubentibus, sustinebat. Unde Erfordiensibus à Friderico Misniensi Marchione bello pressis adfuit; sed cum ipsi accessum in urbem Balduino negarent, neque sat tutus alibi contra hostem receptus esset, junctis cum Friderico consiliis, urbem validissimam, cum XVI, ut ferunt, Principibus; obsedit, ac denique reluctantes ad obsequium Cives, Clerum vinculis detentum ad libertatem revocavit. Spirensis vero Episcopatum ære alieno exsolutum, pacisque florentem studio. Gerardo Ehrenbergio, Canonicis probantibus, transcripsit, ac sequenti post anno Moguntinensem Virneburgio plenè, Pontifice urgente, cessit, licet;

Trev. addita.

Fedus contra prædones.

1334.

Controversia cum Lotharingæ Duce composita.

Feuda Lotharingi.

An. Ch. 1335.

Erfordiensis domat, Clerumque liberat.

1336.

1337.

Spirensi & Moguntinensi Episcopatū abijt.

Sodalitas Clericorum sub patrocinio S. Joannis, à Balduino probata & frequentata.

1338.

Luxus vestium in Clero Religiosisq; correctus.

Wesalia Canonici ad disciplinam formati.

Judæi à Christianis Rhenensibus iniquè oppressi à Balduino defenduntur.

cet; Clerus obniteretur, qui tamen hunc demum, quam alium à Pontifice inferendum, maluit sustinere, ne libertatem eligendi suo is sensim imperio ereptum iret.

Sodalitium hoc tempore S. Joannis Evangelistæ, ad excitandam Cleri pietatem, erectum est, per Joannem de Duna summæ ædis Decanum, qui hoc consilio Metropolitanos, ac Deiparæ Matris Vicarios, Presbyterosque, quos à S. Banto Bantinos dicunt, uno ligatos Sodalitatis federe, ad illius potissimum curam & incrementa vigilare jussit, eoque nomine Oratorium S. Andree & sacra commisit, placuitque Balduino pii ratio instituti, ut & illius approbationem à Benedicto XII. Papa obtinuerit, & Indulgentiarum largitione, ac suo ipse Congregationis aditæ exemplo, præcipuos è Clero secum traxerit.

Quin etiam ad firmandam Cleri disciplinam, in dicta provinciali synodo, decretis saluberrimis vestium, in Clero Religiosisque hominibus luxum severè cohibuit: ratus solutam vestiendi licentiam, solutioris plerumque vitæ libertatem comitari. Wesaliæ etiam superioris Canonicos in ædem Deiparæ Virginis parcellalem ante XXX. annos receptos, certis istis legibus præceptisque vivendi firmavit: ut videlicet penes Archiepiscopum esset legendi Decani facultas, penes Patronos verò, ut erant nobiles de Horreo, Canonicos admittendi, qui tamen, nisi sacerdotio intra annum initiati essent, exciderent beneficio, jusque substituendi ad Decanum recideret. Nulla omnes, nisi ex assidua sacrorum frequentatione, stipendia mererent. Quam legem multi ita probant; ut optarent, ad noxia præcedenda Cleri otia, esse universalem.

Compositum & hoc tempore atrox Wesalienfium ac Boppardiensium diffidium, quod ex veteri similitate, ob illatam B. Wernero necem, cum pervicaci Judæorum secta, Armledero quodam Duce, susceperant. Quo interfectis ex ea gente pluribus, bona fortunæque infelicium direptæ, frustra obnitentibus reip. Præfectis. Unde

Unde majori Balduinus vi atque autoritate populi furorē castigavit, incolumemque ceteris Judæorum vitam habitationemque præstitit. Videnturque huic immitti Baccharacenses seditioni fuisse, cum gaza templi Werneriani, tanquam à Judæis averſa, jussu Principis in fiscum subducta fuerit: at eventu infelici, cum Satellites qui navigio theſaurum exceperant, vix medio excepti Rheno, miserabili eventu merſi, violatæ religionis pœnas exſolverint. Quâ occasione Trevirensis civitas receptorum in urbe Judæorum tutelam poposcit, unâ cum censu; seditionisque cavendæ prætextu, seditionem pœnè exorsa fuisset: ni Princeps, tanquam jus regalium attrectantem, tempeſtivè cohibuiſſet. Quæ superioris anni geſtis jure accenseas.

Hoc anno mense Julio collecti Rensæ supra Confluentiam in Rheni litore Septemviri, communicatis consiliis politicam adversus Pontificem Cæsaris potestatem stabilire conati sunt. Cum enim Ludovicus Rex Benedicto Joannis Papæ successori frustra supplex, per Legatos Avenionem missos, fuisset, seque admitti in gratiam rogasset, indignati Principes, non preces tantum, sed minas etiam obtulerunt, nisi poscenti veniam indulgeret. Cumque firmare adversus Ludovicum illius animum, & Joannes Bohemiæ Rex Italiæ inhians, & Philippus Valesius Rex Franciæ, æmulatione dignitatis, viderentur; illum quidem Ludovico conciliarunt; hunc verò junctis cum Eduardo Anglorum Rege armis, conjuratâ potentiâ, infringendum existimarunt. Quâ conditione lætus Angliæ Rex, qui Philippi Pulchri Gallicarum Regis ex filia nepos, jus sibi in regnum Franciæ vendicabat, Coloniam tres Reges veneraturus, atque inde Confluentiam Balduinum præcipuum moderatorem consiliorum imperii adiit, ingentique oblatâ pecuniâ, militem subsidiarum pactus est. Reginaldo Geldriæ Comiti, Eduardi Regis affini, depositis Geldriæ urbibus, fide jubente. Eduardo verò, dum pro Ludovico, aliisque imperii principibus, æs minimè sufficeret, mutuum

Theſauri
Baccharenſis
è templo ablatio
coelitus
punita.

Urbi Trev.
jus in Judæos
negatur.

Septemviri
Conflentiæ
Ludovici politicam
potestatem
adversus Pontificem
firmare
stabant.

Joannes Boh.
Rex Ludovico
Imp. conciliatus,
&
fedus cum
Anglo adversus
Francum
initum.

Corona Angliæ
Balduino
pignori
data.

um

524 Lib. XVII. *Benedictus XII. Pap. Ludov. Bav. Imp.*
um à Balduino sumpsit, coronâ regni apud eundem
Confluentiæ pignori relicta.

An. Ch. 1339.

Joannes Boh.
Rex in gratiam cum Cæsare redit
Balduino conciliante,
& fit Marchio Moraviæ &c.
Reginaldus Geldriæ Comes Dux creatur. Edvardus Rex Vicarius imperii.

Appetente igitur quadragesimali jejunio Francofurtum Ludovicus cum Eduardo reliquisque imperii principibus, convenit, ubi Reginaldus Geldriæ Comes, Dux, solenni inauguratione creatus est. Tum verò, conciliante Balduino, Joannes Bohemiæ Rex gratiam rursus Ludovici amplexus, feudis Poloniæ ab imperio dependentibus donatus, ac Marchio Moraviæ, Comesque Tirolensis & Oeni vallis factus, vicissim novem Longobardiæ urbes Mediolanum, Pergamum, Papiam, Novariam, Cremonam, Parmam, Modenam, Ratzium, & Bobiam, Lucamque pignori sibi tradita loca, Cæsari addixit, pollicitus socia arma, etiam adversus Pontificem. Eduardus verò in abjudicata Philippo Francorum Regi per Belgium beneficia ab imperio possessa, novo jure immixtus & S. R. Imperii vicarius generalis pronuntiatus est. Ita Gallo Pontificique juxta metuendum, his consiliis stantibus, erat: nisi divino nutu successus defuisset.

1340.

Balduinus Rudolphum Palat. in clientelam recipit. Spanhemium & Silvestrem Comites bello subigit.

Nec Balduino diuturna ab armis domi quies fuit. Postquam enim Rudolphum Palatinum Rheni, castro Ehrenbergo, aliisque fundis eidem transcriptis, adnumerato etiam ære, clientis sibi fide obstrinxisset, Walramum Spanheimium Crucinacensem, ac Joannem Silvestrem Dunæ Comites, rebellionis compertos aggreditur, atque illius ævi more geminis erectis arcibus, alterâ à S. Joanne, alterâ à D. Martino nuncupatâ, Moguntinensi Archiepiscopo conspirante, interceptos tenuit, denique & Velsbergium castrum, deditione occupatum, demolitus est.

Clientes obsequium vult præstare: aut denuntiat excidisse bonis.

Advigilabat porrò, ne qui clientum, feudorum cognitione, ac professione obsequii neglectâ, summo hæc sensim jure usurparent. Unde Joannes Seynæ Comes hoc anno, octobris die XXIX. de possessis Andernaci, Valendriæ, Macseina, Seltere, Witgensteinii, oppidoque Hartinfelsio clientelare apud Balduinum obsequium

quium professus est. Joannem verò Brabantia & Limburgi Ducem commonuit, nisi Arlunensis Marchionatus beneficium agnosceret, jure excidisse. Quod deinde judicium à curiæ imperialis Paribus, seu judicibus in Joannem, & Landgravium Leuchtenbergium, Comitem de Wertheim, & Winsbergii heredes, cum intra annum clientelarem Balduino fidem testati non essent, pronuntiatum est.

Hinc ad pontem Mosellæ ex adverso urbis Confluentinæ imponendum operas conduxit, ac brevi ex quadrato perque arcus curvato lapide imposuit, jussitque peregrinos omnes, sacerdotibus demptis, obolum in transitu pendere, servando reficiendoque à posteris opere. His inscriptis versibus.

*Trevericis clarus Princeps Balduinus ab oris,
Hoc stabili fluidas ponte gravavit aquas.*

Hinc Synodo Trevirensi institutâ, Boëmundo Archidiacono loco absentis Balduini præsidente anathematis dictum est, qui causas Ecclesiasticas ad profana tribunalia abstraherent.

Sub hæc Joannes Comes Silvestris variis afflictus belli incommodis Balduino supplex, clientis sese fide, etiam Droneci castri, Dalvangiæque villæ gratiâ submitit, Henricus etiam Barri Comes Trevirensis stipendiarius factus, homagio præstito, jure se devinctum agnovit. Balduinus verò, ne quis fortè repetundarum postularet, seu aliâ gravaret calumniâ, ratione administrationis Lutzelburgiæ, à Joanne Rege, literas administratæ sine fraude reip. obtinuit, simulque rebus ipsius, cum affine Galliarum Rege Philippo conjunctis, contra Ludovicum & Eduardum Reges favere cœpit; postquam Clementem VI. inclinari ad transferendum ab illo imperium intellexit, spemque transferendi ad Carolum pronepotem Joannis filium, affulgere vidisset.

Et Ludovicus quidem, cui jam à Guilhelmo Ockam subtilis ingenii Theologo persuasum esset, Pontificis Ro-

1341.

Pontem
Confluentinum instruit.

Prohibet Ec-
clesiasticis
profana tri-
bunalia.

An. Ch. 1342.
Silvestris &
Barri Comites
Balduini
clientum fi-
dem præ-
stant.

Balduini Lu-
tzelburgica
administra-
tio probatur.

1343.

Ro-

Ludovicus
Cæsar hinc
sibi Electores
contra Ponti-
ficem; vice
versâ hunc
contra illos
sibi addicere
conatus,
utroque of-
fendit.

Joannes Rex
ad Galli &
Pontificis
fidem rever-
sus persuadet
huic Ludovi-
ci abdicatio-
nem.

Ordolphi
Scholerii
Trev. Sena-
toris doctri-
na & pietas.

Civitatis per
nobiles affli-
ctâ status.

Romani jurisdictionem sacrum tantum, atque ab imperii administratione secretam, hanc nec dare posse, nec adimere, spretis Pontificis minis, Comitibus supra Confluentiam Rensæ ad Rhenum institutis, hoc solum inter Septemviros moliebatur, ut ipsius existimationem fide datâ se propugnatos reciperent, simulque illic Henricum Joannis Bohemiæ Regis filium Tirolensæ ac Carinthiæ dominatu exiit, ut jam palam quoque Joannes gratiam societatemque Ludovici aspernaretur. Missis tamen ad Pontificem legatis, palam illi venerationem deferebat, ipsiusque ut poterat gratiam, eo successu aucupabatur, ut firmasse sibi potestatem imperii, Septemvirorum autoritate, non leviter attritâ, videretur. Quâ simulatione per Balduini Protonotarium Wickerum in conventu Principum apertâ, nec horum retinuit, nec Pontificis gratiam occupavit; cum utrisque illusisse deprehenderetur. Nam Joannes cum filio Carolo in Franciam ad Philippum Regem, quem sibi, Bonâ filiâ in matrimonium Joanni Regis filio oblata, devinerat, atque hinc Avenionem ad Pontificem Clementem profectus, facile persuasit; ut abdicandi hic Ludovici consilia admitteret. Ne verò domi res discrimini obnoxia essent Lutzbergico federe Vicinorum Principum sibi opem comparavit, Friderico Saræverdæ Comite præcipuo hujus societatis assertore. Ad quem iccirco suum quoque Trevirorum civitas adscribi cupida, legatum destinavit Ordolphum Scholerium Magistrum Senatorum, virum apprimè doctum piumque. Qui & historiæ Trevericæ laudatus scriptor, & instaurator collapsi Parthenonis juxta urbem ad Pontem Leoninum, ubi postea sepulturæ suæ memoriam reliquit. Ceterum res civitatis eo tempore afflictâ admodum, per tot nobilium urbis censu adscriptorum capita evaserant. Quibus non tam opem sibi, quam onus acciverant; quod præter æs mercedemque militiæ illis debitum, in controversias quoque innumeras cum eisdem abstraherentur: ut nobilium raro quisquam sine lite armisq; suâ possidet.

Decessit hoc tempore Gerardus Dietzii apud Loganam Comes, is qui in Valle Dietzia Collegium Canoniorum condidisse scribitur, Lutheri postea hæresi, ut cetera istic sacra, abolendum. Quando alter illius ditionis Comes Godefridus, dum ex gente Stafelia virum nobilem, quem Dadenerus Civis Limburgicus captivum rapiebat, libertati conatur asserere, eruptione civium armisque septus occubuit. Quod deinde urbs facinus ingenti ære luit, altari etiam SS. Trinitati ad expiationem erecto.

Collegium Canoniorum Dietzii.

Limburgenses puniti.

Bellum eodem Balduinus anno vertente in Reinaldum Westerburgii Dynastam, violatæ reum fidei transtulit, Schadeco & Grentznavia arcibus occupatis. Quamvis hoc, ut videtur, nondum bello fractum; cum ab Henrico Crambergio Balduini satrapa mille argenti marcarum postulatus debitum, cujus anceps esset obligatio, duellum more prisco, ad litis decisionem, obtulerit, quod magno apparatu Joanne & Gerlaco Dynastis, cum nobilitate in publicum prodeuntibus institutum, diremptumque sine ferro, demum fuit. Et Balduinus cui pars Limburgensis Domini cesserat, solutis Gerlaco XXVIII, florenorum millibus, non parum sibi ex eodem adjunxit; donec postremò repetitis incendiis afflictum prorsus oppidum, quod nobilitate, & numero opibusque præstans, duo educere armatorum millia poterat, in Trevirorum potestatem, extinctis Dynastis, sub Wernero Archiepiscopo plenè concessit.

An. Ch. 1344.

Balduinus Westerburgium oppugnat.

Hic duellum offert, in decisionem litis.

Limburgum sensim Ecclesie Trevir. cessit.

Legem verò testamentariam, de Canonica portione & sepulturis, postero Balduinus anno tulit. Quâ, indulgente Pontifice, quadrantem ex relictis ad pios usus, paræciasque firmandas transferre per totam Diocesin, licuit. Aë quoque in sacrum bellum collectum est, indulto vicissim lacticiniorum & ovorum per Clementem usu. Quod Colonensibus quoque permissum, Moguntinis verò ob aversum Henricum à sede Apostolica Archiepiscopum, negatumque in Turcas subsidium, derogatum est. Nec multò post derogata eidem dignitate, quod

1345.

Quadrans testamenti Ecclesiasticorum ad pios usus.

Lacticiniorum & ovorum quadragesima usus.

quod

quod Ludovici Cæsaris obstinationem nullo territus anathemate foveret, Gerlacus illi Nassovicus substitutus in sede est. Quamvis hanc sine armis & sanguine non possideret,

Electores Ludovico exautorato Carolum Bohemi Regis fil. substituant.

Subinde, postquam obnuntiasset, literis ad Ludovicum datis, amicitiae Balduinus, veluti ad Clementis Pontificis mandatum, convenere in Julio Rensæ Principes, Walramus Colonienfis, Gerlacus Moguntinensis, & Balduinus, cum Rudolpho Saxoniae, & Joanne Bohemiae Rege, ac Ludovico, jam per Clementem feria V. hebdomadis sacrae exautorato, Carolum Moraviae Marchionem, Joannis Regis filium, conspirantibus suffragiis surrogarunt, qui in Italicae militiae rudimentis exercitatus, strenui providique bello ac pace Ducis experimenta dederat.

Balduino varia loca Ducatus Lutzelburgici oppignorantur.

Huic rursus Balduinus XXX. millibus aureorum subvenit, recepto in vicem Epternaco, Biedburgo, Remicho, & Comitibus Machra, à Joanne Patre, sed cum potestate ab heredibus redimendi. Quamvis hæc jam ante non, nisi restricto Lutzelburgiis jure, deberentur; quod Epternaci fundus Imperialis, Biedburgum Trevirensis, Remichum Prumienfis Antistitis feudum esset; cujus tamen assensu illa venditio stetit. At hæc prope modum unius belli alea cecidissent.

Joannes Rex eum Carolo pro Franco adversus Anglum pugnans occumbit.

Paraverat ingentem Eduardus Rex adversus Philippum Francorum Regem exercitum. Ergo mutata Joannes fide, licet jam planè cœcutiens, unâ cum filio Carolo adversus Anglum processit, fatalique juxta Cresiacum Ambianorum vicum congressus prælio, cum Francorum inclinatas res cerneret, in mediam, ubi Rex stabat, aciem se duci jussit: atque illic fortissimè dimicans, aliorum cædes suâ cumulavit. At Carolus, tribus licet vulneribus saucius, ferrum manusque hostium vitâ incolumi devitavit. Illius Lutzelburgum funus delatum, mutato subinde ob everfas sedes loco, nunc in suburbano D. Benedicti monasterio quiescit. Carolus ex prælio restitutus Novembri mense Bonnæ co-

ronatus est, cum Aquisgrano Ludovici factione excluderetur. Atque istic Balduino, præter veterum privilegiorum sanctionem, facultatem dedit, quaslibet leges reip. utiles ferendi, Tribusque & collegia opificum abolendi. Trevis deinde omni honore exceptus Feuda Ecclesiæ Trev. sibi collata agnoscit, ut *Marchionatum de Arluno cum suis attinentiis*, ut ait, *universis. Item officium supremum Marschalcatu, cum ipsius officii juri- bus, onere & honore.* Item LXXII. *Ecclesias matrices cum juribus patronatus, decimisque. Item Advocatias super curias & bona S. Maximini. Oppidum Biedburg, cum onere fidelitatis.* Trevis 3. Decemb. anno Domini 1346.

Hinc verò clam, per Alsatiam Suevosque, in Bohemiam profectus, anno proximo regni diadema magno gentis studio, ut erat in omni arte cultissimus Princeps, quinque lingvarum imprimisq; latinè disertus, benevolentissimè exceptus est. Cum interea Balduino res domi inquieta per Reginaldum Westerburgium iterum rebellem fuit. Is enim Ludovici Regis, & Henrici Mo- guntini, tum etiam Salentini & Gerlaci Isenburgicorum fretus gratiâ & opibus, dolo in Grentzaviam rursus ar- cem penetravit; quando Confluentini junctâ nobilitate, ad recuperandam ocys profecti, re cognitâ, per in- fidias excepti sunt, ac ducentis penè interfectis, in qui- bus præcipua nobilitas, reliqui ad captivitatem abstra- cti sunt. In cujus memoriam cladis, annuis Confluen- tiæ sacris, in Deiparæ summa æde, pro defunctis sexta Paschatis feria litatur, ac supplicatione solenni per se- prem Ecclesias, cum Encharisticâ pompâ, inceditur. Balduinus verò in solatium orbitatis senâ urbi obtulit aureorum millia. Quo etiam tempore Dietherus Pru- miensis Abbas, hostili multorum incurssione laceffit, ut quietius securiusque sub Archiepiscopi Trev. prote- ctione viveret, Balduino ejusque successoribus XIV. Junii spontè, cœnobitisque assentientibus, se, Abbati- am, jura, Vasallos, castra, ac munitiones omnes, in sa-
cris

Carolus eya- dens Bonnæ coronatur Rex. Rom.

Feuda Trevi- rensia agno- scit.

An. Ch. 1347.

Carolus Rex Bohemix coronatur.

Westerbur- gius rebellis, Confluenti- nos magna clade cecidit.

Cujus quo- tannis me- moria reco- litur.

Dens S. Petri
argenteæ à
Balduino in-
clusus sta-
tuæ.

Ludovicus
Bavarus non
conciliatus
occumbit.

1348.

Eduardus
Rex Angliæ
contra Caro-
lum eligitur,
sed recusat.

Balduinus
protector re-
gni Germa-
nici dictus.

Westerbur-
gium cum
Vilmariensi-
bus multis
locis exiit.

An. Ch. 1349.

Et levior quidem illa, quam execrabilis jam dudum
Henric

cris politicisque, submitit. Balduinus verò argenteam
D. Petri statuam, incluso ejus dente, Metropolitanæ
ædi consecravit, hac junctâ epigraphæ, *Anno Domini*
1347. D. Balduinus Archiepisc. Trev. contulit Ecclesia
hunc dentem S. Petri Apostoli qui datus fuit Henrico
Imp. VII. fratri suo Romæ. Orate pro eis.

Finem hujus anni lacrymabili conclusit exitu Lu-
dovicus Bavarus, qui octobri mense dum venationi in-
dulget, paralyti tactus, prolapsusque equo repente ex-
spiravit. Quem tamen veneno exspirasse alii sentiunt,
Dolendo minus fato, si conciliatus cecidisset. Caro-
lus hoc casu erectus, Ratisbonam, Noribergam, alias-
que imperii urbes, & sibi, & Ecclesiæ conciliavit, ac
Basileæ, sacrâ insignis veste, pro Diacono aræ adstuit
Natali Christi nocte, Evangeliumque sonorâ voce pro-
nuntiavit. Inde Moguntiam ad Principum conventum
profectus, intellexit, à tribus sibi infensis Electoribus
Angliæ Regem Eduardum, ad imperium capessendum
evocatum, illud præ certiori Galliæ occupandæ spe
aspernatum fuisse, ne, quod Æsopico factum canis, dum
majorem captaret umbram, rem amitteret. Illis verò
Comitiis, ut fluctuanti imperio, consuleretur rectius,
Balduinus Germanici regni tutor pronuntiatus est.
Quanquam illi ad quietam animæ curam anhelanti,
domi etiamnum res essent turbidæ, Westerburgius
enim, junctis sibi ad Loganam Vilmariensibus, infusus
Diœcesi, clades haud leves intulerat. Quare his, ut faci-
lioribus expugnatu Balduinus admovit exercitum, con-
cussisque arcis mœnibus ad paciscendum compulsi;
sed mox, ut lubricæ esse fidei comperit, Hoësolma ca-
stro occupato dirutoque, non destitit, donec quinque
aliis tota ditione exuti castris, ut Freudenbergo, Freu-
densteinio, Coppa, Covernâ, Bubingeno hæc illius po-
testati secum addicerent. Unde non mediocriter hisce
locis diœcesis aucta est.

Sed alia Treviris, totique Europæ clades incubuit.

Henricus Moguntinus, cum Ludovico Marchione Brandenburgico, Ludovici Regis filio, & Rudolpho Bavaro, Henricoque Saxonie Duce, per Guntherum Svartzenburgicum in Caesarem rejecto Carolo, electum moliebantur; Nam repente hanc Deus, Svartzenburgio, ut credunt, veneno pereunte, sustulit. Qui in extremo vitae discrimine sigillum regni que insignia Carolo transmissit, honorifico ab eodem Francofurti funere depositus. Gravior multo clades ab imminente Europae pestilentiae, saevissimo malo, fuit. Quod creditum a conspirantibus in exitium Christianorum Judaeis, ob infectas venenis aquas, promanasse. Certè in miserabile genus hominum adeo quaestibus ferroque ac flammis Christiani grassati sunt; ut ultro sese in ignes ad terminandam calamitatem ingererent, & multis locis interfectione mutuis etiam vulneribus excinderentur. Equidem consultius facturos iudicem, qui nunquam admitterent, quam tam crudeli excidio innocentes cum nocentibus damnarent: cum minus immanitatis haberent non excipere hospites, quam sic exterminare. Verum altiori quodam iudicio Judaei in Christianorum, Christiani in Judaeorum exercitium, exitiumque saepe mutuum, junctim servari videntur. Inter haec Flagellantium secta rursus ad publicam in sua corpora laniationem prodire, & hoc velut sanguinis sui hostimento Numen sceleribus offensum placare. Unde veritus Clemens Pontifex, ne hac pietatis specie, damnata rursus haeresis emergeret, divinamque potius iram, quam miserationem provocaret, Balduino tempestive in hos animadvertendi mandatum dedit. Qui Praefectis hoc negotium imposuit, & hi carnificibus; ut justioribus flagellis hunc flagellandi pruritus tollerent. Ita venenum quandoque veneno pellitur.

Post hanc tempestatem, laetior aliquantò annus quinquagesimus, tanquam sol inter nubila, exortus est, quem Clemens VI. ejus nominis Pontifex Jubileo primis, arctiori annorum gyro complexus est. Quod pauci

LI

Svartzenburgicus
contra Carolum
eligitur,
& perit.

Pestilentiae
malum ob
infectas à
Judaeis aquas,
qui miserabiliter
trucidantur.

Flagellantium
secta ex-
terminata.

1350.

Jubileus ad
annum 50. à
Clemente
institutus.

Festum Lan-
ceæ &c.

Balduinus
conciliatis
hostibus, so-
litariè pietati
vacat, Liech-
tenbergio in
sacris vica-
rio.

Monclerii
Dominum
inquietum
subigit.

An. Ch. 1351

Henricum
Bavarum
cogit.

pauci centesimum ut gaudere illo liceat, assequantur. Quo & Carolus insignia imperii à Bavaris assecutus, plenius securiusque regnare aggressus est, impetravitque demum, ut Dominicæ Lanceæ coronæque ac clavorum festiva post octavam paschæ feria VI. memoria à Pontifice indiceretur.

Balduinus sub hæc mortalitatis non immemor, ac solitudinis apud Carthusianos quæsitæ stimulus desiderio, à publicis subducere curis animum gestiebat. Quare cum Westerburgio, Hsenburgicis, ac Wiedæ Comite tabulæ etiam pacis confectæ hoc tempore reperiuntur, quibus suum ipsi Dominum tam in civilibus, quam Ecclesiasticis profitentur, his verbis: *In posterum Domini nostri Treverici jus tum Ecclesiasticum, tum civile tuebimur.* Ne verò per absentiam publicam Balduini, quicquam sacrorum disciplinæ curæque decederet, Joannem Liechtenbergium Argentensis Ecclesiæ Præpositum, spectatæ virtutis prudentiæque virum, suum legerat in administratione Diocesis socium vicariumque. Sed feriari illum Trevorum urbs diu passa non fuit. Hæc enim rigidius, ut credidit, jus suum exigentem, per adscitum Jacobum Monclerii Dominum, cujus & animus & vires superbæ, oppugnare Balduinum aggressa est, sed eo eventu, ut Balduinus denique post difficilem Monclerii expugnationem, cavatâ dirutâque ex parte rupe, aquæ usum subtraxerit, deditumque postremò castrum everterit, alio Sarensteinio, è regione, in fundo Trevirensi excitato. Maria verò Rudolphi Lotharingi Ducis vidua, quod Balduino non adstitisset ex officio clientis, in arcis oppugnatione, à Paribus Curia gravi ære multata est, judicatâque excidisse bonis, quorum patronum justo tempore non fuisset, recognitione beneficiorum, venerata. Henricus etiam Bavarus, Boppardiensis nobilitatis vir cum liberis, XXVII. marcarum millibus, ob Sternenbergum castrum, sine jure occupatum, damnatus est, eoque coactus discedere. Quo tempore Nassoyii, familiæ tripli-

quantum, cum Hatzfeldica nobilitate congressi, aliquot suorum capitum, & Limburgensium caede; reliquorum verò captivitate, decertarunt, arbitro delicti concordiaque Balduino. Qui deinde Administratoris imperialis potestate in Eiffiam, ut diversis arcibus, ita prædantium receptaculis plenam infestamque; profectus (cum frustra jam ante Schleidanum Dynastam, & Joannem Waltpotum Bassenheimium, tanquam Irenarchas his locis præfecisset) diversos Trevirensi etiam urbi contra se federatos, ut Ægidium de Duna, Georgium Richardumque & Arnoldum ex Zolveren fratres, Cunonem de Ullmena, Richardum ab Eich, castris passim ingenti numero dirutis, quorum hodieum informes latè ruinæ visuntur, in potestatem redegit. Ita ex Sastrotho, Hofelbachio, Elckershausioq; deturbati cum suis receptaculis prædones, vitam in beneficio habuere.

Nondum tamen his maleficiis pœnisque territus Gerardus Schoneci Dominus, Trevirensis quoque urbis stipendiarius, cum Bohemum militem à Carolo Cæsarum in Gallorum subsidium missum, carpsisset, vincetorque plures in arcem Liesheimiam traxisset, Balduinus contractis raptim copiis solitâ locum felicitate invalit, & Bohemos vinculis, arcem muris exiit. Gerolsteinium quoque à Blanckenheimiis possessum, juratumque urbi adversus Antistitem, obsidione, sed quam æstatis incertitas dissolvit, tentatum est. Quo tempore Cæsaris privilegio, Ecclesiæ Trevirorum Ellentzii & Polterdorffii, cum Bilstena arce, possessio, si Gerlacus Brunshornius locorum Dominus, heredis expers, decessisset, adjudicata est. Quæ tamen Cunoni Winnebergio affinitate secundum ab Archiepiscopo indulta fuere. Unde & hæc junctæ arcis Bilsteiniæ se Dominum nuncupavit.

Denique Balduinus bellorum curarumque publicarum fessus, iētis cum urbe Treverica sexennialibus induciis, quibus & jus suum Archiepiscopo, & libertas civibus pristina constaret. Postquam Comitibus Moguntia unâ cum Carolo Principibusque vacasset, ac pristinam

Nassovios cum Hatzfeldiis conciliat.

1352.

Eiffiæ arces, prædantium receptacula, occupat & destruit.

An. Ch. 1353.

Schoneci Dominus bello etiam victus. Blanckenheimii frustra tentati.

Bilsteiniurni Ecclesiæ cessit.

1354.

Balduinus induciis cum urbe Trev. initis, se ad quietem, ac mortem fecutam composuit.

Eximia illius dotes.

Summa munia.

Doctorum amor.

Ordinata per libros scriptos curia.

Sacra.

na novis etiam privilegia literis firmata retulisset, tanquam ultimo functus munere, se domi ad quietem compositurus, morbum prodromum mortis cervicibus, ac te fessis, sensit incumbere. Quare omnibus ad exitum ritè sacris præmunitus XII. cal. Februarii, ex hujus vite statione præstantissimus Antistes, ad felicior, ut sperest, decessit, post Alberonem de hac Archidiecesi optemè meritis, plura etiam præstiturus, nisi in perturbata temporum ratione ut ad totius penè imperii incolumitatem natus, ita ad defensionem pertractus fuisset. Ut singulis minus invigilare posset, dum pluribus inenderet. Ceterum capacissima, & doctrinæ, & virtutum dotibus mente, sacris juxta politicisque, togâ sagoque promptus aderat, ut vix bellator eo tempore felicior, vix Episcopus illo major. Trium Imperatorum præcipuus ipse elector, non consilio his tantum, sed pænè imperii participatione adhæsit, quantum salvâ religionis, & pontificiæ dignitatis autoritate licuit. Nobilitatem magnis per Dioecesin beneficiorum præmiis excoluit. Doctorum in quavis facultate, uti omnes complexus disciplinas studiosè adolefcens fuerat, consortio usuque delectatus, amplissimis sibi eosdem præmiis devinciebat. Veteris ille historiæ, diplomatumque ac juris dioecesani monumenta, excussis ubique seriniis in tria exemplaria digeri præcepit. Quorum unum summae ædis Archivo, alterum camerae, tertium Curiae aulicæ tradi voluit. Quo cuiusque rei cognitio, ex parte prisco, privilegiis, feudisque atque obligationibus expeditior esset. Nec minor sacrorum cura. Preces Ecclesiasticas unius Breviarii formulâ præscriptâ, vulgatâque totâ peragi Diocesi voluit. Fastos Sanctorum, Canonessque rituales, quibus ordo sacrorum regitur, accuratè restituit. Ipse pontificalia munera in basilicis altariibusque consecrandis passim insigni fama religionis obire solitus, neque tam gravibus unquam occupationibus se teneri passus, quin sacram in ara Deo hostiam quotidie sacerdos immolaret. Porro volupe illi, fre-

quensque à publicis tantisper negotiis, ad Carthusiano-
rum divertere solitudinem, atque illic inclusum cellæ,
tenuiq; alimento victitantem, ad nocturnas diurnasque
cum eisdem vigiliis surgere ac psalmos meditatè ad-
modulari. Multis in diversos Religiosorum ordines, Ec-
clesias, ac Diœceses beneficiis cognitum fuisse decla-
rant anniversariæ multorum locorum ejus memoriæ.
Ut verò totâ Archidiœcesi Ecclesiastica constaret disci-
plina, Synodo, quàm unquam, celebriori, per CXVI.
Canones, severissimâ in transgressores animadversione
decretâ, constitutum est. Quin & ipse in minus obse-
quentes vim atque arma convertit; nec proprio Fratri,
licet non germano, uxoris sublata reo, pepercit; sed
dico per crurifragia supplicio tolli jussit, ne sangvini
plus dedisse videretur, quàm æquitati. Ceterum singu-
laris in eo admista gravitati comitas, quâ tamen nemo
facile domesticorum abuteretur. Facilis ad excipien-
das supplicum querelas, pauperumque inprimis causas
sustinendas, liberalitatem ex hoc æstimes, quod in ma-
gno annonæ difficultate, suis è cellis horreisque passim
omnibus largitus sit, eâ lege, ut uberiore jam messe
tantundem resunderent. Castimonix laude adedò con-
spicua floruit, ut non tantum mulierum consortia, spe-
tatorumque licentiam subterfugeret; sed nec leve,
aut fescenninum dictum impune sustineret. Egregia
de digna erat principe forma in mediocri statura corpo-
ris, venusta rotundaque facies, frons elevata, capillus
modicè rutilo sub colore crispatus, membra toris ner-
vasque valida, ut concitatum in se ab inessore equum,
cum eodem juvenis ad terram prostraverit. Talis anno
69. Episcopatus 47. decessit. Exquisitissima fune-
ris pompa, à Carolo Rege Trevis in D. Nicolai, sum-
mæ ædis, choro marmoreo sub tumulo, eoque elatio-
re, collocatus. A cujus morte urbs, Carolo supplex, di-
ploma obtinuit, quo civium jus ac libertatem, veterum-
que Imperatorum ac Regum privilegia, antiquasque
consuetudines, ob singularia, ut refert, erga imperium

Solitudinis
& pietatis
amor.

Synodus
diœcesana
legesque sa-
cræ.

Pauperum
amor.

Castitas.

Forma.

Sepulchrum.

Civitatis privilegia à Carolo IV. Imp. confirmantur.

Boëmundus Comes Saræpont. fit Archiepiscop.

Dioecesi clientibus auget ac mun.

* von der Seyen.

An. Ch. 1355.

Carolus IV. Romæ coronatus uno die substitit.

De vita solit. l. 2, c. 3.

Rom. merita confirmat. Confluentinæ etiam Carthæsiæ immunitatem teloniorum per inferioris Germaniæ flumina latè indulget. Metim deinde profectus sine regio honore excipitur, quod negarent, nisi creato Imperatori, hunc sese impendere. Istic tamen, ex Barrensi comitatu Marchionatum, ex Lutzelburgensi Ducatum, publicis honoris tabulis, formavit, fratremque Wenceslaum primum illic Ducem III. Idus Martii instituit.

Jam feriæ D. Matthiæ Apostolo sacra imminabant, cum votis omnium Boëmundus ejus nominis II. Saræpontanæ de Edendorffis familiæ Comes, ex Archidiacono summæ ædis Princeps constituitur, annis jam sapientiæque spectatus. Qui post solennia honoris stabilendi munia, sancitisque cum urbe induciis, Balduni vestigia secutus, clientela diversorum Comitum, diocesi munire conatus est. Vetera novis beneficiis cumulans, In quibus, Dussenaviâ & Hadamariâ acceptâ, devincti Nassovii. Tum verò Dunani, Manderfchetii, Isenburgici, Blanckenheimii, & Silvestres. Quorum duo ultimi ex recenti inimiciâ, ad pacem fidemque traducti. Cum Joanne autem Saræpontis Comite propinquo suo egit, ut is jure suo in Bliescastellum S. Wendalini, & Saræburgum renuntiaret, uti & cum Henrico à Petra * de jure patronatus Ecclesiæ Wendalinæ convenit.

Carolus subinde opprobrii apud Metas nuper subit non immemor, ad honorem imperialis coronæ aspirabat, Pontificemque Innocentium assentientem habuit, ea tamen ut ferunt lege, ne amplius uno die in urbe subsisteret, quod Modoëtiæ ferro coronatus IX. Aprilis resurgentis Christi sacro die, à duobus Cardinalibus Romæ inauguratus præstitisse, non sine opprobrio quorundam Gibellinorum, ad imperii libertatem anhelantium, fertur. O pudendum exclamat Petrarcha, *scelus Romanus Pontifex ita Romam suam deseruit, ut eam nolit ab alio frequentari, & de hoc cum Romano Imperatore*

vatore paciscitur! Qui habitatorem urbi eripit, aratorem, si possit, induceret. At Imperator Italiae bellis, ut reliqui Caesarum, implicari veritus, Noribergam se ad Principum Comitata recepit, atque illic frequentibus electionum diffidiis, bellisque hinc subnascantibus positurus obicem, ut ingenio promptus erat, sanctionem pragmaticam concepit, ediditque, quam auream, ab impresso, ut reor, signo, dixere bullam, cujus autographum à Boemundo acceptum, Trevirensi in archivo repositum est, anno seculi huius LVI. ad IV. Idus Januarii firmatum. Indulsi verò Boemundo Carolus assensu Electorum, ut qui haecenus Imperatoris Trevirensiumque simul clientes extitissent, hi solum deinde Archiepiscopum patronum colerent. In quibus Eltzii, Meinfeldiani, Schonecum Trichoriae, juxta Boppardiam, Galscheida, Duna Eifliaca ejusque Advocatio Cröva, Kyla, & Kinheimii, ut alia praeteream. Reduci Boemundo mox arma in Joannem Spanheimium rebellem sumenda, quamvis invito, fuere; quod is fratri à Meinfeldiana praepositura dejecti repulsam, alio praetextu injuriarum, vindicaturus, Starckenbergae ad Mosellam aliud propugnaculum, telonio extorquendo idoneum, subjeceret, armaque hostilia circumferret. Hinc editis in Cynonoti * juga Copiis, juxta Kirchbergum Spanheimenses aggressus, magna clade cecidit, quadraginta facile è nobilitate, cum Henrico Spanheimio Duce interceptis, ut precaria deinde pace Joanni quiescendum fuerit. Quam etiam, ut erat bellorum fugiens, Arnoldum Blanckenheimium composuit. Postea ad autumnalia Metensium Comitata, quibus augustali apparatu Caesar, affluente late totius Galliae nobilitate, jam exceptus fuerat, Boemundus transiit, ubi Bulla aurea VII. aucta capitibus, & Clerus populusque loci in tutelam Imperatoris receptus est, privilegia subscribente ante omnes Trevirensi, ut Galliae Archicancellario. Hoc ordinis Electorum Testes Bohemundus Trev. Gerlacus Moguntinus, Wilhelmus Coloniensis Archiepiscopi, Rupertus Senior

L 1 4

Comes

Noribergam
reversus au-
ream bullam
vulgat.

1356.

Dioecesis
Treyer, cli-
entelis fir-
mat.

Boemundus
Spanheimi-
um subi-
git.

* Hundsr-
cke.

Metensium
Comitatus
cum Carolo
aliisque Ele-
ctoribus in-
terest.

Privilegia ei-
dem firman-
tur.

Wilhelmus
Juliae Mar-
chio Dux
creatur.

An. Ch. 1357.

Carolus Tre-
viris exce-
ptus S. Pal-
matii Marty-
ris corpus in
Bohemiam
transfert.

Jure Ecclesi-
astico Lutzel-
burgi fruitur.

An. Ch. 1358.

Monclerius
in gratiam &
beneficia re-
ceptus.

Cornes Palatinus, Rudolphus Dux Saxonia, Ludovicus, dictus Romanus, Marchio Brandeburgensis, Principes Electores &c. Metis anno 1356. 3. idus Decemb. Ante quem diem, ipso D. Luciae festo Boemundo quoque vetera sanxit jura, & adjecit nova, vectigalibus trans Rhenum finitimis Limburgo locis, & ad Mosellae limitem, in Kerno & Lesura, auctis, Judaeos quoque, ut res mancipi, subesse jussit, poenam L. librarum auri in illos decretam, qui, praeter Archiepiscopum, ab eis tributa, aut census exigeret.

Vertente jam anno Carolus Augustali trabecatus habitu Wilhelmum Juliae Marchionem Ducali ornavit titulo, ludisque militaribus atque epulis Principes reficiens, ter in publico mutasse diadema conspectus, principio argenteum Germanici regni, deinde ferreum Longobardici, denique aureum Romani Imperii praefrens, regalique in epulo Pincernae officium Bohemus; Dapiferi Palatinus, ceterique, ex aurea bullae praescripto, sua munia obiere. Pacis subinde tabulis Lotharingum inter vicinasque Provincias haec Comitata terminata fuere. A quibus Imperator, cum Boemundo Trevirim adit, Sanctorum illic monumenta prisca religione observaturus. Nec sine pignore dimissus, corpus S. Martyris Palmatii Trevirorum Consulibus sub Rictiovaro passi, ex S. Paulini aede in Bohemiam venerationis gratiam transtulit. Boemundus vero Wenceslao Caesaris fratre Lutzelburgensi Duce, quem Treverica urbs, Majorum ex lege, jam civem receperat, pactus est, ubi sibi deinde per ditionem universam jus sacrum intactumque maneret, annuique hinc fructus redditusque Ecclesiasticis sine onere vectigalium cederentur, modo ad usum illi, non ad quaestum negotiationis efferentur.

Jacobum subinde Monclerium auperæ cum urbe conjurationis adversus Balduinum compertum, familiarumque in gratiam, restitutus beneficiis, admisit: ratus amoris vinculis arctius, quam armorum, fidem subditorum,

torum obligari. Urbis etiam inimici septendecim Cæsarei Judicis sententiâ vertere solum jussi sunt, neque propinquis regionibus subsistere, aut quisquam eis adversus Treviros, auxilia præbere. Quo tempore & Limburgenses transrhenani ad Loganam, à Riefenbergis primùm insidiis appetiti; vix illas evaserant, ope, ut credebant, S. Georgii Martyris, hostibus ab urbis occupatione in ipso portarum aditu, deterritis: cum emissio in Dynastas Mereburgios milite, cladem graviolem passi, Hartungum Prætorem, civili prudentiâ clarissimum, amisere. Porrò Gerlacus Limburgi Dominus Advocationem Ochtenduncanam, annuosque centenorum modiorum in siligine redditus Boemundo vendidit. Qui etiam Peterseckum munimentum, amœnissimo juxta firmissimoque Rheni loco ad Wesaliæ & Poppardiæ oppidorum defensionem excitatum, ut propinquis locupletaret fundis, Welmichium cum Advocatione censuque, ab Adolpho Nassaviorum Comite, ad se traduxit, unde & suum denique arx nomen traxit. Contra alias (quas conjurata nobilitas istic haud procul excitarat) arces Neuen, & Hogeslangenaum, solo æquavit, consueto mortalium rerum ludibrio cum quod alii magnis impensis ædificant, destruant alii, magis opinionibus quam domiciliis separati.

Limburgenses in discrimine servati.

Advocatio Ochtenduncanana empta, & Welmichium.

Peterseckum excitatum.

1359.

Arces aliæ destructæ.

Luxus Clericorum castigatus à Carolo.

Cuno Falckenstein emendatus.

Hinc ad Moguntina itum Comitiam, ubi inter Principes Carolus, quâ erat religione Imperator, questus est, Clerum census sui quàm pietatis studiosiorem à profanorum moribus non differre, simulque occasione sumptâ Cunonis Falckensteinii, Moguntinæ ædis Canonici, pileum aureis sericisque ornamentis distinctum arripit, sibi aptat; & num Clerico, an Militi hoc amictus specie propior sit? percontatur. Moxque ad Gerlacum Archiepiscopum versus, hanc insolentiam Cleri, etiam multatione censuum jubet corrigere. Quæ animadversio deinde Canoni ad seriam emendationem morum, vitæque castigatioris modestiam profuit. Cum militari hætenus, pro suâ tamen Ecclesia, assuetus sago,

L 15

ejus

eius vitæ licentiam habitu quoque liberiore expressisset.

An. Ch. 1360.

Boëmundus S. Wendalini oppidum templumque promovet.

Novis hostibus appetitus Cuno-nem à Falckenstein militem strenuum adiutorem legit.

1361.

Qui hostes fortiter subigit.

1362.

Boëmundus porrò S. Wendalini oppido, frequentia & ædificiis, crescente, quò & major ejus Patrono, qui crebrâ prodigiosarum sanitarum gratiâ locum auxerat, constaret honor, templum ejus nomini excitatum, solennique consecratum ritu, illius quoque S. Corporis Reliquiis, ex æde D. Magdalene translatis, voluit ornari. Ac subinde cum senio gravatum, atque à belli cogitationibus alienum se negligi à Trevirorum nobilitate clientibusque sentiret, infestasque suis regionibus arces, hinc Rupertum Palatinum, ex adverso Wesaliensium litore, inde Philippum Isenburgium supra petram Vilmariensem, in uxoris Margarete gratiam, Gretesteinium, ab illa sic dictum, munimentum extollere, impar ipse magis animo, quam viribus Cuno-nem Falckensteinium, acrem togâ militiâque virum, quod illa in Ecclesiasticis quoque laudabat ætas, adlegit socium adiutoremque, cui postquam juratam addidisset civitas fidem, copiarum adversus Isenburgicum ducendarum (nam Palatini munitionem jam Wesalienses infesti disjecerant) cura fuit, junctisque sibi Limburgensibus militari jam olim virtute celeberrimis oppugnationem Gretesteinii, ipse inter primos Cuno subiens aggreditur, & quamvis ictu lapidis graviter secundum faciem saucius, uno expugnavit impetu, Philippo cum suis ipsa in arce intercepto, quem tamen ad Palatini preces incolumem dimisit. Quo tempore Arnoldus Blanckenheimius cliens Trevericus Coloniae ludis equestribus, cum Gerardo Montensi Comite congressus, uno sese uterque momento lethali hastæ transverberatione confecit, digno tragici ludi exitu.

Hinc verò reversus Lutzburgicisque ac Belgicis junctus copiis, adversus Anglos, sese ex Gallia late occupatâ inferentes, profectus, eos à Mosella ad Vogesum Alsatiaque fines rejecit. Quâ fretus opportunitate Isenburgicus novam rebellionis telam orsus, haud satis

per texuit; cum iterum præsens objectusque in acie Cuno, vix primum congressum sustinentem Philippum dissipato exercitu vivum intercepit, ac deinde juratum omnia Archiepiscopi arbitrio, cum Grensau hereditaria arce coëgit submittere.

Cum his gloriosè pro Archidicœcesi periculis defunctus, visus Boemundo dignus est, qui in administrationem honoremque totus succederet, quò sibi, ad ultimum vitæ actum studiosius peragendum, otium quiesque constaret. Nec Innocentius Pontifex de Cunone per legatos instructus, utrique hanc negavit gratiam. Quare submissò ad illum inaugurandum Pallio, Boemundus in Saræburgi castrum, sibi ad solitudinem delectum, Cuno in sedem Archiepiscopalem, ejusque seculam curam transiit, uterque suis, licet adversantibus sibi, votis positus, adeò pretium rerum humanarum, magis ab affectu, quam rebus petendum est.

In Archiepiscopi locum subit Boemundo ad solitudinem abeunte.



LIBER